

Ἡ ἀφοσίωσις μεθ' ἧς ἐπεδόθη ὁ κόσμος εἰς τὰς Ρωμαϊκὰς ἐκκλησίας ἔτι μᾶλλον ἤδη ἐνισχύεται. Εἰς μίαν ἐπιστολὴν γραφείσαν πρὸς τοὺς κληρικοὺς τοῦ Tutbury εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἀπὸ τὸν Hannon, ἐφημέριον τοῦ Sain Pierre — sur — Dive κατὰ τὸ 1145 ἔτος, ἀναγινώσκομεν:

«Εἶναι τι θαυμάσιον ἀληθῶς νὰ βλέπῃ τις τοὺς ἰσχυροὺς τῆς γῆς, τοὺς ὑπερηφάνους ἐπὶ καταγωγῇ καὶ πλούτῳ, τοὺς ἐθισθέντας εἰς βίον θηλυπρεπῆ καὶ πολυτελῆ, νὰ ζευγνύονται αἰφνης φορεῖον, καὶ νὰ μεταφέρωσι δι' αὐτοῦ λίθους, ἄσβεστον, ξύλα, ὅλας τὰς ὕλας τὰς ἀναγκαίας διὰ τὴν οἰκοδομὴν τοῦ ἱεροῦ τεμένους. Ἐνίοτε χίλια ἄτομα, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ἔσυσρον ἐν μόνον ἀμάξιον· τοσοῦτον ἦτο βαρὺ τὸ φορτίον. Ἀκρα σιωπῇ ἐν τούτοις κυριαρχεῖ. δὲν ἀκούει τις τὸν παραμικρὸν ψίθυρον. Ὅταν ἴστανται εἰς τοὺς δρόμους καὶ ἠμιλοῦσι, ὁ λόγος τῶν περιστρέφεται εἰς τὰ ἀνακρήματα, ἃτινα ἐξομολογοῦνται μετὰ δακρύων καὶ προσευχῶν. Οἱ ἱερεῖς τότε ἀναλαμβάνουσι τὴν εὐγενῆ ἀποστολὴν νὰ καταπνίγωσι τὰ πάθη, νὰ συγχωρῶσι τὰ μίσση, καὶ ἐάν τις ἤθελεν εὐρεθῇ τόσον σκληρὸς ὥστε νὰ μὴ θελήσῃ νὰ συγχωρήσῃ τοὺς ἐχθροὺς του καὶ νὰ ἀρνηθῇ νὰ ὑποκύβῃ εἰς τὰς εὐσεβεῖς τῶν ἱερέων παροτρύνσεις ἀμέσως ἀποσπᾶται τοῦ φορεῖου καὶ ἐκδιώκεται τῆς ἱερᾶς ἀκολουθίας».

Πολλάκις οὐ μόνον ὑπὸ πνεύματος πίστεως ἀλλὰ καὶ ὑπὸ αἰσθήματος ἀδελφικοῦ ὠθοῦμεναι καὶ ἄμα ὑπὸ τῆς πρὸς τὸν πλησίον καὶ τῆς πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπης ἐνοῦνται αἱ γειτονεύουσαι ἐπαρχίαι, ἵνα τὸ ἔργον καταστή ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ὑψηλὸν καὶ θεάρεστον.

Οἱ κτίσται τῆς ἄνω καὶ κάτω Νορμανδίας π. χ. μεταβαίνουσιν ἐπιδεικτικῶς εἰς Σάρτρην διὰ νὰ λάβωσι μέρος εἰς τὴν οἰκοδομὴν τῆς Μητροπόλεως μὴ ζητοῦντες ἄλλην ἀμοιβὴν εἰμὴ τὴν ἡμερησίαν αὐτῶν συντήρησιν. Ἄνδρες, γυναῖκες, παιδιά ἐργάζονται κατὰ τὴν ἰδίαν δεξιότητα καὶ ἀντοχὴν. Τὴν νύκτα ἀκόμη αἱ ἐργασίαι ἐξακολουθοῦσιν ἀδιαλείπτως ὑπὸ τὸ φῶς ὁσδὼν καὶ τὰ παραδείγματα δὲν εἶνε σπάνια τῆς τοιαύτης ἐνθουσιώδους ὁρμῆς περὶ τὴν ἀνέγερσιν ναοῦ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην.¹⁾

1) Οὐ μόνον οἱ βασιλεῖς τῆς Γαλλίας, ἀλλὰ καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς Ἀγγλίας, τῆς Δανίας ὡς καὶ πολλοὶ μεγιστάνες συνετέλεσαν διὰ τῆς ἐλευθεριότητος αὐτῶν καὶ τῆς ἡγεμονικῆς συνδρομῆς εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ ναοῦ τῆς Παναγίας τῆς Σάρτρης.

* ΕΛΛΗΝΕΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΑΙ *

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΔΡΟΣΗΣ

ΕΜΝΩΜΑ τῆς ἀναγεννημένης Ἑλλ. γλυπτικῆς, ὁ κορυφαῖος Ἑλλ. γλύπτης καὶ ὅταν ἔζη καὶ ἦδη μετὰ θάνατον. ὁ Λεωνίδας Δρόσης κατήγετο ἐξ Ἀρκαδίας. Ἐγεννήθη ἐν Ἀθῆναις τῷ 1836, μετὰ τὴν στοιχειώδη δὲ ἐγκύκλιον παιδεύσιν μετὰ εἰς ἐν ἐργασίᾳ ἐν τῇ Γλυπτικῇ σχολῇ τοῦ ἐν Ἀθῆναις Πο-

λυτεχνείου. Καθηγητὴν ἔσχε τὸν Βαυαρὸν γλύπτην Ἐρρίκον Σίγγελ, ὃν εἶχε μετακαλέσῃ ἐκ Γερμανίας ὁ αὐδῖμος βασιλεὺς Ὅθων διὰ τὴν διοργάνωσιν τοῦ Πολυτεχνείου. Ὑπὸ τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ ὁ Δρόσης δὲν ἐδράδυνε νὰ ἐπιδείξῃ ζηλευτὰ χαρίσματα προόδου καὶ γόνιμον φαντασίαν Ἐσχὲ συμπαθῆναι τοὺς ἀδελφούς Φυτάλας. Μαθητὴς ἐστὶ ἐπεξεργασθῇ ἐπιτυχῶς προτομὴν ἐκ χαλκοῦ τοῦ ναυάρχου Μιαούλη, εἰς αὐτὴν ἐξελπίσθαι ἀνδράντα τοῦ βασιλέως Ὅθωνος, ἐφελκύσας πολλοὺς ἐπαίνους διὰ τὴν ὁμοιότητα καὶ τὴν ἀνατομικὴν ἀκριβείαν. Μετ' ἐπταετείς σπουδᾶς ἐν τῷ Πολυτεχνεῖῳ, καθ' ἃς πάντοτε διεκρίνετο βραβεύμενος, ἀπεστάλη τῷ 1857 ὑπότροφος τῆς Ἑλλ. Κυβερνήσεως εἰς Μόναχον πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς καλλιτεχνικῆς ἰδιοφυίας του. Διαγωνισθεὶς αὐτόθι μετὰ πολλῶν ἑτεροεθνῶν δυσπαιδαστῶν, ἔτυχε τοῦ βραβεῖου καὶ μεταλλίου διὰ τὸ κομψὸν καὶ χαριέστατον ἀγαλμὰ του, τὸν Δαυίδ, ὅπερ ἐφιλοτέχνησε τηρήσας ἀπταιστούς τοὺς ἀναλογικοὺς ὅρους, δι' ὧν ἐπέτυχε τὴν καλλωνὴν καὶ τὴν χάριν. Τὸ ἔργον τοῦτο τοῦ Δρόση ἀνατυπωθὲν ἐν χαλκογραφίᾳ ἐν πλείστοις ἀντιτύποις ἔτυχε ἐπιδοκιμασιῶν ἐν Εὐρώπῃ. Ἐν Μονάχῳ διέτριψε μελετῶν καὶ ἐργαζόμενος ἐπὶ τετραετίαν. Ἐκεῖ συνεδέθη διὰ στενῆς γνωριμίας μὲ τὸν βαρὸν Σίμων Σίαν, ὅστις πολὺ, ἠθικῶς καὶ ὕλικῶς, ὑπεστήριξε τὸν Δρόσην, χορηγῆσας τὰ μέσα ὅπως μεταβῇ καὶ ἀλλαχοῦ. Ἀπῆλθεν εἰς Λονδῖνον, Παρίσιον καὶ Ρώμην ἐνθα ἵδρυσεν σπουδαστήριον. Ἐν Ρώμῃ ὁ Δρόσης διήνυσεν τὴν ὡραιότεραν περίοδον τοῦ καλλιτεχνικοῦ του σταδίου, ἐξεπόνησε δ' ἐκεῖ τὴν «Πηνελόπην» ἐξαιρετὸν ἔργον εὐρισκόμενον ἤδη εἰς τὰ Ἀνάκτορα τῶν Ἀθηνῶν καὶ οὐ τὸ πρωτότυπον ὑπάρχει εἰς τὸ σφζόμενον ἐστὶ ἐργαστήριον τοῦ Δρόση ἐν ὁδῷ Διοσίων ἀρ. 14. Ἡ Πηνελόπη παρίσταται νήθουσα· τοῦτο ὅμως δὲν φαίνεται ἐπαρκῶς ἐκ τῆς κινήσεως τῶν χειρῶν. Ἐν Ρώμῃ ἔχων ὁ Δρόσης ὡς ὑπόδειγμα τὰ σεπτὰ λειψάνα τῆς κλασικῆς τέχνης, εἰς τῆς ὁποίας τὰ μυστήρια ἐνεβάθυνεν, ἐποίησε καὶ ἄλλα περικαλλῆ ἔργα, τὸν Μέγαν Ἀλέξανδρον ὁλόγλυφον, τὸν Διόνυσον, τὸν Ἀχιλλέα, τὰ ὡραιότατα συμπλέγματα τοῦ αἵματος τῆς Σιναιῆς Ἀκαδημίας, τὸν Σάτυρον, καὶ τὴν Σαπφὴ ὁλόγλυφον ἄλλ' ἐν μικρῷ σχήματι 1 μέτρου καὶ 10 ἑκατοστῶν. Τινὰ τῶν ἔργων τούτων ἐξέθεσεν τότε ὁ Δρόσης εἰς τὴν ἐν Βιέννῃ καλλιτεχνικὴν ἐκθεσιν, τυχὼν βραβείων καὶ τιμηθεὶς διὰ παρασημὸν ὑπὸ τῆς Αὐστριακῆς Κυβερνήσεως. Ἐν Ρώμῃ καθὰ βεβαίῳ ὁ τότε συμπαθὴς του Φιλιππότης, ἐδαπάνη ἀθροῦς χρήματα ἅτινα κατὰ δέσμιαν τῷ ἐστὲλλον ὁ προστάτης του Σίνας. Καθηγητὴν ἐκεῖ ἔσχε τὸν Widmann.

Εἰς Ἀθῆνας ὁ Δρόσης ἐπέστρεψε τῷ 1867, καθ' ἣν ἐποχὴν ἐδραβεύετο εἰς τὴν ἐν Παρίσιον ἐκθεσιν, τῷ 1868 δὲ διορίσθη καθηγητὴς τῆς γλυπτικῆς ἐν τῷ Πολυτεχνεῖῳ Ἀθηνῶν. Τῷ 1872,

Α ΔΡΟΣΗΣ

δυνεπεία διαγωνισμού, ανέλαβε την κατασκευὴν τοῦ ἀνδριάντος τοῦ Βαρβάκη μετὰ τεσσάρων ἀλληγορίων προσωποποιουσῶν τὴν Ἐλευθερωθεῖσαν Ἑλλάδα, τὴν Ἱστορίαν, τὴν Σκέψιν καὶ τὴν Ναυτιλίαν. Διὰ τὸν ἀνδριάντα αὐτὸν ἔλαβε 85,000 δρ.

Ἄλλα ἔργα του εἶνε τὰ ἀγάλματα τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἀθηνᾶς τὰ ἐπὶ τῶν κιόνων τῆς Ἀκαδημίας ὑψούμενα, ὁ Διάκος, ὁ ἀνδριὰς τοῦ Καποδιστρίου, ὃν ἀφῆκεν ἡμιτελῆ καὶ ἀπεπεράτωσεν ὁ μαθητὴς του Ξενάκης· τὸ ἀριστον ὅμως ἔργον του θεωρεῖται τὸ κεντρικὸν ἀέτωμα τῆς Ἀκαδημίας τὸ παριστῶν τὸν Ἥφαιστον.

Ἄλλα καὶ εἰς τὰς προτομὰς ἐκέκτητο ἐπίζηλον ικανόντητα ὁ Δρόσης. Αἱ προτομαὶ τοῦ Σίνα καὶ τοῦ πατρὸς τοῦ Σίνα, τοῦ Σκαρλάτου Σούτσου, τὸ ἀνάγλυφον τοῦ ἱατροῦ Ι. Βούρου, τοῦ μακαρίτου Κούπα, εἶναι κάλλιστα ἔργα. Ὁ Δρόσης ἔκαμε καὶ τὰ προπλάσματα τοῦ Σωκράτους καὶ τοῦ Πλάτωνος τῶν ἐκατέρωθεν τῶν ἀναβαθμίδων τῆς Ἀκαδημίας, ἀλλὰ φαίνεται ὅτι κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν, γενομένην ὑπὸ μαθητῶν του, δὲν ἐτηγήθη ἡ τέχνη τοῦ διδασκάλου.

Ὁ Δρόσης ἦτο προσεκτικὸς εἰς τὴν μελέτην τῶν λεπτομερειῶν. Πρὶν ἀρχίσῃ εἰς μεγάλον μέγεθος, ἔκαμνε πρῶτον προπλάσματα ἐν σμικρῷ.

Δεινὸς εἰς τὴν σύνθεσιν, ὑπέροχος. Κλαδικιστὴς, εἰς τοῦτο δὲ συνετέλεσεν ἡ ἐν τῇ Γερμανικῇ Ἀκαδημίᾳ σπουδὴ του.

Μαθηταὶ τοῦ Δρόσης εἶναι πάντες οἱ ὅπως-δήποτε σήμερον διακρινόμενοι νέοι γλύπται. Σῶχος, Μπονάκος, Καρακατσάνης κλπ.

Ὁ Δρόσης ἦτο ἀπαιτητικὸς εἰς τὸ τίμημα τῶν ἐργασιῶν, ὥς ἀνελάμβανε· ἐζητεῖ πάντοτε πολλὰ καὶ ἡμεῖβετο καλῶς, ἀλλ' ἦτο καὶ πολυτέλειος.

Ὁ Δρόσης, ὑπεστηρίχθη πολὺ καὶ ἀπὸ τὸν αἰμυνοῦσαν πρωθυπουργὸν Βούλγαρον.

Ὁ Δρόσης ἐπασχεν ἐξ ἀσθματος. Ἐπεζήτησε δὲ τὴν ἀνάκτησιν τῆς κλονισθείσης ὑγείας του εἰς τὸ γλυκὺ τῆς Ἰταλίας κλίμα. Μετέβη εἰς Νεάπολιν, ἀλλ' ἐκεῖ μακρὰν τῶν φίλων καὶ τῆς πατρίδος, ἣν ἐνοστάλγει, ἀπέθανε τῇ 6 Δεκεμβρίου 1882 τὴν παραμονὴν τοῦ θανάτου του ἀπέκτησεν υἱόν, ὅστις εἶναι ἤδη μαθητὴς τῆς Ναυτικῆς σχολῆς τῶν Δοκίμων.

Περὶ Δρόση ἔγραψεν ὁ Βιζυηνὸς εἰς ἓν πανηγυρικὸν φύλλον τῆς «Ἐφημερίδος» τῷ 1888

Κ.

